
Om Tangens Anvendelse til Gjødning paa Thorseng og Strynøe.

Stiont Tangen i et Land, som Danmark, der næsten paa alle Sider omkyles af Havet, og paa hvis Kyster aarlig saa mange tusinde Læs af denne Strandplante opkastes, vist nok vilde kunne blive et vigtigt Middel til Jordens Forbedring i alle de Egne, der ligge nær ved Havet, saa er dette dog ikke Tilfældet. I mange Egne kjender man saa godt som intet til Tangens Anvendelse som Gjødningsmiddel; man udrækker derfor neppe Haanden for at gribe en Skat, hvilken Havet vel til sine Tider giver, til andre Tider derimod igjen selv borttager.

I andre Egne, hvor man vel har hørt om Tangens Anvendelse, herse Gørdumme, som lægge Hindringer i Veien derfor; uden at kjende Tangens sande Bestaaffenhed holder man Tangen, især paa visse Slags Jorder, for at være skadelig; man troer at dens Brug overalt forarsager den saa ødet Binds 3dis Heste.

skadelige Qvikrod, en Mening, der kun for saavidt er grundet, at Tangen, i det den stjørner og forbedrer Jorden, beforder hiin Græbrods frodigere Væxt, naar den alt i Forveien, efter flette Afgroder, vaade Somre og milde Vintre, findes i Jorden. — Naar jeg undtager Hr. Pastor Rønnes Beretning om Tangens gavnlige Anvendelse hos Søren Jensen Klarstov ved Isefjorden, Hr. Pastor Wedels meget korte Berørelse af denne Sag i hans Landoeconomiske Samlinger og von Essens Efterretninger, i hans mærkværdige Jordbrug, om Tanggjødningen paa Dreyse, saa er det mig ikke bekjendt, at landoeconomiske Skribentere have omtalt, eller bestemt anbefalet Tangen som Gjødningsmiddel; Selv Thær nævner neppe engang Tangen blandt de Midler, hvorved Gjødningsmassen kunde formeres.

Da man imidlertid længe har kjendt Gavnligheden af Salt i maadelig Qvantitet, til at befordre Jordens Frugtbarhed, saa have sindrige og virksomme Landmænd gjort Forsøg, deels med Tangastens deels med Tangsaltets Anvendelse til Gjødning. Saa indlysende som nu især Nyttens af Tangsaltet ved disse Forsøg synes at være bleven, og saa vist som det er, at dette Gjødningsmiddel, hvor det kunde bruges, meget vilde være at foretrække for det rene Salt, der heruillands vilde blive altfor kostbart; Saa vist og af sig selv indlysende er det paa den anden Side, at den

raae Tangs Anvendelse, uden al Bekostning med at forvandle den enten til Salt eller Aske, er allerfortrinligst, forudsat at dens Virkning paa Jorden er ligesaa velgjørende.

Det formodes altsaa at ethvert, endogsaa nok saa lidet, Bidrag til Oplysning om Tangens Anvendelse i sin raae Tilstand til Jordens Forbedring maae være Landoeconomierne velkommen, og da Forfatteren af disse Linier, der har Embeds-jord at dyrke, i over 14 Aar har anvendt Tang og desuden boer i en Egn, hvor Tangen ganske fortrinlig skattes og bruges til Jordforbedring, saa holder han det for sin Pligt, at offentliggjøre sine Jagtagelser og Erfaringer herom.

Brugen af Tang til Gjødning, især paa de heromkring liggende Smaaser Drepøe, Skarøe, Hjortøe, Birkholm og Strynøe, hvorfra den nok senere er gaaet over til den større De Thorseng, strækker sig uden Tvivl meget langt tilbage i Tiden; skriftlige Efterretninger derom ere her vel ingensteds at finde; men de ældste Folk, med hvem man i disse Egne taler derom, berette, at Tangen paa Smaaserne har været brugt fra de ældste Tider og ingen kan mindes en Tid da den slet ikke brugtes til Jordforbedring. — Det er ikke blot den egentlige Bendel-Tang (*Zostera marina*), men ogsaa Kløer-Tangen, især *fucus vesiculosus divorticatus*, som er anvendelig til Gjødning. Skjøndt man forhen her i Egnen skal have for-

Kastet Kløver-Tangen, saa bruges den dog nu næsten af Alle i Forening med Vendeltangen, ja foretraktes endog af nogle for denne. En Hovedsag ved Tangens Anvendelse til Gjødning er, at bringe den i en saadan Tilstand, at den kan raadne eller dog i det mindste blive skjær.

Man har derfor at vogte sig for at den Slim, som findes paa den nyelig opdrevne Tang ei skal indtørres deri, hvorved Tangen bliver seig og modstaaer i den Grad Forradnelsen, at man, i flere Aar efter at den er bragt paa Jorden, endnu kan finde den liggende ganske heel i Skikkelse af lange hvide Vendler. Hvorlænge Vendeltang kan holde sig heel i denne Tilstand, sees ogsaa paa baade paa Tanggjærder og Hnusringninger af Tang, der som bekjendt kunde blive meget gamle. Finder man altsaa lang løs Tang ved Stranden, som alt er tørret og bleget, da vil dens Anvendelse til Gjødning lidet eller intet nytte. Det er derfor alle omhyggelige Tangbrugeres første Omhu strax at komme i Besiddelse af den Tang Stranden opkaster, ikke allene for at Høyvandet ei igjen skal borttage den, men ogsaa for at kunne strax faae den saaledes sammenhobet i Dyrger, at den ei skal hentørres. I slige Dyrger bliver den grønne Tang snart varm og gaaer over i den Gjøring, hvormed dens Forraadnelse tager sin Begyndelse. Om den Slim, der findes paa Tangen, bidrager hertil eller ikke, er mig ubekjendt, men

at den i det mindste ikke i Dyngen hindrer Forraadnelsen, er en Erfarings-Sandhed. Tangen opsamles her baade om Vinteren og om Sommeren, men den er ingenlunde til enhver Tid i lige brugbar Tilstand, til strax at anvendes.

Vil man bruge Tangen strax til Blanding med anden Gjødning, ligesom den findes ved Stranden, uden i Forveien at sammenhobe den, hvilket ofte skeer her paa Thorseng, saa holdes den Tang, der oplastes om Sommeren fra Slutningen af Mai indtil en Maaned efter Høsten, for den tjenligste, da denne Tang meget ofte kan findes alt at være fort og skjor. Allerkræftigst holde Oboerne Høsttangen for at være; omendstjont denne Tang ikke selden er meget lang, er den dog skjor og meget impregneret af Salt, hvilket vel har sin Grund i, at den, som en Plante fra det forrige Aar, længe i visfnet Tilstand, har kunnet gjennemtrænges af Havsaltet.

Efteraars- og Vintertangen, er i Almindelighed lang og grøn, i denne Tilstand er den ei tjenlig til strax at blandes med anden Gjødning; thi den forraadner da ikke let. Blander man Møgdyngen dermed om Vinteren vil man efter et halvt Aar finde Tangen ligesaa grøn og uforraadnet, som den blev nedlagt. Men de vindstibelige Oboere vide ligesuldt paa denne Aarstid, at føre sig Tangen til Nytte; Undertiden, især naar Veiene ere flette og Transporten vanskelig, sammen-

hobe de Tangen i de ovenomtalte Dyrger ved Strandbredden, for der at opbevares og sammenbrænde, som de kalde det, indtil de om Sommeren ville bruge den. Til andre Tider, naar Kjørselen dermed er mindre besværlig, føre de Tangen ligesaa lang og grøn som den er paa deres Gader og Veie i Nærheden af Gaardene, ja endog i Gaardene selv; her kjøres og trædes et Lag deraf meget snart istykker, hvorefter et nyt Lag hentes, saa at Gjødningsmassen derved paa adskillige Steder bliver betydelig formeret.

Foruden dette Brug af Tangen, fører man den ogsaa i grøn Tilstand under Evinene; disse, som her bestandig holdes indelukte i en temmelig snever Kold, indhegnet af dobbelt Steengjærde, æde endeel især af Kløvertangen og kunne meget snart saaledes søndertræde og gennemrode det svrige, at det blandet med Evinemøget, bliver en fortreffelig Gjødning. Under 2 Evin kan ugentlig et Læs Tang saa stort, som et Par gode Heste kunne trække det hjem forvandles til Gjødning. For Reenlighedss Skyld udkastes gjerne det gamle Lag, før det nye indlægges. Der maae nu være kommet nok saa lidet af den egentlige Evingjødning blandt den udkastede Tang, denne gaaer dog i den Dyrge, hvori den udenfor Evinestien ophobes, altid herligt i Forraadnelse hvad enten den ved at anvendes til Strøelse har været grøn eller eller visken; Man kan derfor ikke let strø for megen Tang

under sine Sviin; thi den Sjødning som derved vindes bliver ikke blot god, men endog fortrinlig. Den betydelige Mængde af god Sjødning, der saaledes aarlig kan tilveiebringes under Svinene ved Langstrøelse har maaske ledet Deboerne her til den uden Tvivl meest oeconomist rigtige Maade, at holde dette gavnlige Huusdyr paa. De lade nemlig aldrig Sviin staae i Løier endnu mindre gaae løse i Gaardene eller paa Markerne. Hr. Hæghs Ønske, i hans Anviisning til et vel indrettet Jordbrug "At Sviin maatte erklæres fredløse ethvert andet Sted end i deres Indelukke!" er her gaaet fuldkommen i Opfyldelse. Man har ikke en Gang nær saa stor eller kostbar en Indretning til Svinene, som Hr. Hægh foreslaaer; 2 Sviin faae i Almindelighed kun et Indelukke af omtrent 60 Kvadrat Alens Størrelse; dette er vel brolagt og omgivet med et nogenlunde høit dobbelt Steengjærde, hvorover Svinene aldrig forsøge at stige, da de alt som Smaagrise ere vant til at være deri. Grisene kjøbes enten om Efteraaret og opfødes da om Vinteren med lidt Sæd, Affald i Huusholdningen og Kartofler, eller og, hvilket er det almindeligste, man kjøber Grisene om Foraaret og faaer dem endda, med omhyggelig Pleie med Sæd og Melk om Sommere til, i Efteraaret at give fra 6 til 10 Lpd. Kjøst og derover. Haabende Læserens Tilgivelse for denne lille Digression om Svineavlen her, fordi samme staaer saa

noie i Forbindelse med Tangens nyttige Anvendelse, gaar jeg igjen tilbage til denne nærværende Afhandlings egentlige Gjenstand. Foruden den Maade at forvandle Tangen til Gjødning under Evinene, som ansees for den allerfortrinligste, bruge Deboerne her ogsaa Tangen i deres Blandingsmøgdynger.

Saa snart Vaarsæden er lagt, udfører enhver Gaardmand sin Gjødning paa den Mark, hvor den om Efteraaret skal anvendes. Tangen blandes nu lagvis med Gjødningen, i det Forhold, at man til 100 Læs Gjødning tager fra 10 til 20 Læs Tang, eftersom man med Hensyn til den Marks Størrelse eller Bestaaffenhed, der skal gjødes, snfter Gjødningen stærkere eller svagere. Tangen findes i Almindelighed i disse Blandingsmøgdynger om Efteraaret meget vel forraadnet især naar den for Blandingen har været passende til sin Bestemmelse. De omhyggeligste Tangbrugere stræbe, før de begynde deres Gjødningskjørsel, af og til, naar Leilighed kan gives, at sammenføre saamange Læs Tang, som de troe at kunne bruge, tæt ved den Plads, hvor Dyngen skal blandes. Have de nu de før meldte, om Vinteren sammenførte Tangdynger ved Strandbredden, komme disse dem vel tilpas, hvis ikke, sanke de rundt omkring den brugbareste korte Skjore Tang de kunde finde. Quantiteten af Tang, som paa denne Maade gjøres til Gjødning, er ikke ubetydelig; af Jorddyr-

ferne her i Bjerrebye Sogn, hvis Hartkorn er henved 500 Edr. er indeværende Nar kjort over 2000 Læs Tang og Skiont her gives Udskjellige, der deels fordi de ere saa langt borte fra Stranden, deels af andre Aarsager, kunns forbruge lidet, saa gives her paa den anden Side ikke saa, hvis aarlige Tangforbrug udgjor meget over 100 Læs, og den Tid er neppe langt borte, da man med Begjærighed vil opsamle hvert Læs Tang som Stranden opkaster paa Thorsengs Kyster. Foruden den Tang, der rundt omkring paa Strandbredderne her aarlig opkastes, findes ved Byen Wemmenes, i Nærheden af Stranden en Strækning underjordisk Tang, som bedækkes af en Græsflade af et Qvarteers til en halv Alens Tykkelse; denne Tang er hvidbleget, tæt sammentrykket, men derhos dog fuldkommen stjør og anvendelig som den er til Jordforbedring, hvilket synes at bevise, at selv den lange af Solen hentørrede hvide Tang dog tilsidst paa en Maade forraadner og kommer Jorden tilgode omendstjønt det er sandsynligt, at vel en heel Menneftkalder, ja maastee længere Tid, forløber inden dette skeer. Da Wemmenes er den yngste Bye paa Thorseng, saa er rimeligviis denne Tang, for Byens Anlæg, bleven opdyngtet i en Deel Nar uden at afbenyttes indtil den blev overgroet med den Græstov der nu bedækker den. Den første, som blev opmærksom paa den var den af von Essens mærkværdige Jordbrug fordeelag

tigt bekjendte Bonde og Skovfoged Lars Masmussen i Bommenæs, som begyndte at anvende den til at ophøje nogen sid liggende Kaaljord i sin Have, hvorefter Havesagerne i nogle Aar have groet meget godt. Siden er den med Rytte brugt til at skjorne seige lerede Jorder, men dens Anvendelse er endnu for nye, til at man skulde turde afgjøre, om den har nogen anden end en blot mekanisk Virkning paa Jorden.

En ganske fortrinlig Anvendelse af Sommer-tangen, som i de senere Aar her er forsøgt er dens Brug til Stroelse under Kreaturene ved Sommerstaldforingen. Naar man til dette Brug blot sørger for at den bliver hjemført tør og henlagt under Lag paa et tørt Sted, saa opfylder den meget vel sin Hensigt. Kreaturene kunne ved dens Brug, som flere Aars Erfaring har lært, holdes fuldkomment reene og Gjødningsmassen forsøges saameget mere derved, da en stor Rængde Tang baade kan og bør anvendes, hvilken tvende Gange daglig udført og blandet med Kreaturets Sommergjødning saa herligt forraadner, at man endog paa hvert fra Stalden udført Gjødningslag desuden kan sprede endnu et tyndt Lag Tang, der sikkert, især hvis man lader Sommergjødningen blive paa Stedet indtil næste Aar, vil findes i forraadnet og brugbar Tilstand. Her er ei Stedet til at vise Sommerstaldforingens Rytte i et velindrettet Agerbrug; Vigtigheden af at kunne

vinde flere Maaneders disponibel Gjødning af den hele Besætning og at kunne føere sit Qvæg med det grønne Foder, hvormed man, naar det om Vinteren er tørret, kunß føder det, er saa indlysende, at enhver, der just ikke har Fordomme mod Sagen, maae kunne fatte den.

Men ligesaa iudlysende maae det synes, at Staldforingens Rytte bliver dobbelt, naar man ei fra Vinterforingen behøver at afknappe den betydelige Mængde Foder, som behøves til Strøelse, og man kan anvende Tang, som Agerlandet ei frembringer, hertil. Paa saadanne Steder, hvor Tang kan haveß, bliver Staldforing saa meget mere nyttig fordi den kan bringe en langt større Mængde Tang i Korraadnelse end ellers var mueligt og Tangens Brug saa meget mere fordeelagtig, fordi den afgiver et overflodigt Middel til Strøelse, hvis Mangel, især i Fodertrange Aar, er en væsentlig Hindring for Commerstaldforingen. Endnu maae jeg, før jeg forlader Beretningerne om Tangoeconomien paa Thorseng berøre et lidet Forsøg, som hermed i sidst afvigte Aar er gjort: Da Saltet, efter John Sinclairs, Thærß og flere Ryeres Mening beforder Jordens Frugtbarhed og da man ligeledes holder Jordens Bedækning om Vinteren med et eller andet Legeme for at være nyttig, saa har Thorsengs Eier, Hs. Excell. Hr. Generallieutenant v. Juel, Storkors af Dannebrogen &c., der alt for længe siden forsjent af

Fædrenelandet, som en af det nyere Agerbrugs første og virksomste Befordrere, endnu gjor Landoeconomien til sin Vndlingsfysfel foreslaact, at forsøge, om Jordens Bedækning med Tang kunde opfylde begge ovennævnte Diemeed og denne saaledes virke gavnligt, deels som Bedæknings-Middel, deels derved, at Regn. og Sne. Vandet affkyllede dens Saltdele til Bedste for Jorden. 9 Bønder her i Sognet have i sidste Vinter, efter Hs. Excellences Anordning, foretaget dette Forsøg, hvoraf de 4, nemlig: Niels Hansen Møller og Jens Davidsen i Wemmenees, Niels Skarøe og Lars Hoytes Enke i Waarøe, have erfaret gode Virkninger af Tangpaalægningen, de 4 have ikke bestemt kunnet erklære sig, og kun een Mand erklærede Tangen aldeles uden Virkning. Paa et lidet Stykke Jord af 900 □ Alens Størrelse gjorde jeg ogsaa Forsøget med Tangpaalægning. Jorden var efter 2 Aars Græsleie faldet om Efteraaret til Byg; Tangen blev paakjort midt om Vinteren ganske grøn lige fra Stranden i den Qvantitet, at den ganske bedækkede Jorden, den blev borttaget, da den første Pløining om Foraaret skulde skee. Da det isaaede toradede Byg var nogle Sommer høit, var Forskjellen mellem det og det øvrige Byg paa samme Ager paafaldende; det stod meget tettere og frodigere, men havde isvrigt en ikke saa mørkegrøn Farve, men snarere et blegt og guult Udseende; det vedligeholdte sig lige indtil Høsten langt frodi-

gere og bedre i Vext. Ved Tærskningen befandtes de 900 □ Alens Afgrøde at være $5\frac{1}{2}$ Skpr. Byg imedens et ligestort Stykke af Ageren, der ei havde været bedækket med Tang, kun afgav 4 Skpr. Byg. Bedækningen havde vedligeholdt den underliggende Jord fugtig og tjenlig til Udsæden, imedens den øvrige Ager i Sædetiden var tør som Aske.

Paa de heromkring liggende Raboe, Der, Strynøe, Birkeholm, Hjortøe, Skarøe og Dreyøe spiller Tangen en endnu langt betydeligere Rolle i Agerbruget end paa Thorsøng og ingen som noie kjender Tangens Anvendelse paa disse Der, vil kunne nægte dens udmærkede Værd, som Sjødningsmiddel. Jeg forbigaaer samtlige Dreyøe Sogns Ders Tangoeconomie, da samme alt have bestrevet af v. Eksen og indskrænker mig allene til at ommelde Tangens Anvendelse paa Strynøe. Denne Øe udgjør tilligemed en anden lille Ø, Strynkalo, der kun har 3 Gaarde, et Sogn paa 122 Edr. Hartkorn. Da det Antal Mennesker en Jordbund kan føde, uden Hjælp af andre Næringsveie, afgiver en temmelig sikker Maalestof for dens Frugtbarhed, saa vil Strynøes Frugtbarhed fremfor det nærliggende Thorsøngs bedst skjønnes deraf, at hiin lille Øs 968 Edr. Land,

søder i Forening med lidt Fiske 500 Mennesker
 imedens Bjerrebys Cogné 4000 Ldr. Land paa
 Thorseng kun søder 1250 Mennesker. Og hvor-
 fra har nu Strynøe faaet dette store Fortrin i
 Frugtbarhed? Dens Jordbund er neppe i Almin-
 delighed af oprindelig bedre Bestaaffenhed end den
 Thorsengske; Strynboerne ere i Almindelighed ret
 driftige og vindskibelige Folk, men dette samme
 kan siges om Thorsengs Bønder; Udfistningen,
 som er mange Aar gammel paa Thorseng, er først
 ganske nyelig iværksat paa Strynøe; Kløveravlen
 drives lige omhyggeligt begge Steder; Skjøndt
 Strynøe har en for Agerdyrkning beqvem Belig-
 genhed med Hviden mod Stranden og deraf fly-
 dende Affald for overflødig Vand, saa mangler
 den dog ganske Læe mod skarpe Vinde, da den
 har næsten slet ingen Træer og de levende Hegn
 ere ganske i deres Barndom; Thorseng har deris-
 mod begge Fordele, baade Læe og Hviding mod
 Stranden. Jeg kan altsaa ikke tænke mig nogen
 anden Aarsag til Strynøes større Frugtbarhed
 end den, at man paa denne De i længere Tid og
 omhyggeligere end paa Thorseng har benyttet Lan-
 gen, til Jordforbedring. Dette bliver endnu mere
 indlysende af den saare mærkelige Omstændighed,
 at Strynboerne formedelsi Mangel af anden Ild-
 brændsel, brænde en betydelig Deel — jeg tør nok
 sige $\frac{1}{2}$ af den Føring deres Jorder aarlig afgive

og desuden bruge følgende, temmelig anstrengende og betydelig Gjødning udfordrende Drift:

1ste Aar, Byg hele Marken.

2det Aar, Kug gjødet hele Marken; det halve besaaes med Klover.

3die Aar, Værter i den halve, Klover i den halve Mark.

4de Aar, Byg gjødet i den halve Mark; Byg uden Gjødning i den øvrige Mark.

5te Aar, Kug gjødet i hele Marken.

6te Aar, Klover i hele Marken.

Hvorledes ville denne Drift, der udfordrer $2\frac{1}{2}$ Gangs Gjødning i 6 Aar tilligemed hiint aarlige $\frac{1}{3}$ Læs af Føring som brændes, hvortil endda kommer de to Tiender, der hidtil meestendeels er ydede in natura, kunde forenes med den Frugtbarehed, som Strypnø fremviser, naar der ei brugtes et saadant Gjødningsmiddel som Tangen og naar dette ei virkede særdeles meget?

Strypnøboerne ere ogsaa selv saa overbeviste om Tangens Gavnlighed for deres Jorder, at de ikke let lade noget eneste Læs deraf gaae tilspilde. Alle Dens Kyster ere deelte i Tanglodder, hvoraf enhver Gaardmand og Huusmand, baade med og uden Jord, har sin, og aldrig saasnart er Tangen opdrevet, førend den bliver opsamlet og lagt i Hobe, om den ikke strax med Vogne kan afhentes. Huusmændene bære ikke sjelden Tangen hjem, og de, der ingen anden Jord have, benytte den til

deres Kummenshaber, hvorpaa de lægge den i Stedet for anden Gjødning, naar den kun i nogen Tid har siddet i en Dyrge. Ja! ei alene at Strynøes egen Tang bliver paa det omhyggeligste afbenyttet, men, saa begjærlig er man efter den, endog adskillige Beboere, som have Baade, hente sig dermed Tang baade fra Thorsengs og Langlands Kyster. Saaledes har blandt andre Gaardmanden Niels Mortensen forsikret mig, at have hentet fra andre Der i dette Aar 80 Læs Tang, foruden den, hans egen Tanglod afgav til hans Jorders Forbedring.

Den Anvendelse som Strynøeboerne gjøre af Tangen er i øvrigt ligesom den paa Thorseng ovenfor beskrevne; dog er man paa Strynøe gaaet saa meget videre, at man endog anvender Tangen til at gjøde med, uden at den i Forveien er blandet med nogen Slags animalisk Gjødning, naar den blot har siddet et Aars Tid eller længere i en Dyrge, hvor den er blevet vel forraadnet.

Den nærværende Sognepræst Hr. Jensen forsikrer, saaledes at have gjødet med ublandet Tang under Urter og deraf at have svoret fortrinlige Virkninger ikke blot paa den første, men ogsaa paa den efterfølgende Grøde; paa en liden Ende af hans Kartoffeljord fandt han endog Aigrøder efter den ublandede Tang bedre end efter virkelig Gjødning. At af tvende øvrigt ligegode Bygagre,

den, der er gjødet med ublandet Tang, stedse bærer Fortrin i Afgrøde for den, der ingen saadan Gjødning har modtaget, er en paa Den almindelig Mening. Enhver indseer imidlertid let, at den Virkning, sliq ublandet Tang frembringer ei i Almindelighed kan ligned med den animaliske Gjødning. Dog virkede end Tangen ei andet ellers mere end ublandet forraadnet Koder, saa vilde dette jo allerede være nok til at sætte Tangens store Værd i Agerbruget udenfor al Tvivl; men den virker vist i nogle Henseender med mere Nytte end det blotte Straae; thi den forøger ei alene, som forraadnet Vegetabil, i samme Grad som Straaet, Massen af humus, men gjør uden Tvivl ogsaa, hvad ei er Tilfældet med Straaet, formedelst sine Saltdele Jorden mere vandholdende og frugtbar, forbedrer saaledes selv sandige og lette Jorder og skjønner desuden i høi Grad de lerede og alt for seige.

Hovedresultaterne af nærværende Beretning om Tangen ere da i Korthed følgende:

- 1) Tangen bør strax, naar den opflyder, sammenhøbes, jo friskere og grønnere den hertil tages fra Strandbredden, jo bedre forraadner den.
- 2) Den vel forraadnede Tang, kan bruges som den er til at befordre Jordens Frugtbarhed.

- 3) Med endnu mere Rytte blandes den med den øvrige Gjødning til Mæssens Formerelse.
- 4) Har man ingen Tang til Blandingsmøgdynger faaet sammenhobet, saa er den forreste og skjæreste Tang man midt i Sommeren kan finde, den anvendeligste.
- 5) Til Blandingsmøgdynger maae ikke bruges grøn ei heller den lange hentørrede hvide Tang, der modstaaer Forraadnelsen.
- 6) Den tørre Tang kan derimod vel bruges til Strøelse ved Sommerstaldføringen, hvortil den er bekvemmet. Den modstaaer saaledes brugt ikke Forraadnelsen.
- 7) Jordens Bedækning med Tang om Vinteren synes efter de gjorte Forsøg, nyttig.
- 8) Al Slags Tang forraadner og skjernes let ved at lægges under Sviin, hvorved den i høi Grad kan forøge Gjødningsmæssen. Naar den er grøn, æde Svinene en Deel af den.
- 9) Tangen frembringer ikke Græsrodde, men nærer maasse disse, naar de efter flette Afgrøder eller af andre Aarsager alt findes i Jorden.

Dersom disse Beretninger maae blive til nogen Rytte for dem af mine ærede Lands-

mand, der boe i Nærheden af Stranden og endnu ei have havt Leilighed til, ret at kjende, hvad Fordeel Tangen, rettelig brugt, kan bringe, skulle det meget glæde mig, da derved den Hensigt opnåes hvori de ere skrevne.

Maarsø, den 21de Novbr. 1819.

J. G. Møller.